

บทที่ ๖

สหวิทยาการในการป้องกันการจมน้ำ: การดำเนินงานในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเพื่อป้องกันการจมน้ำ

นายพลวัฒน์ การุณภาสกร
ผู้อำนวยการกลุ่มงานส่วนเสริมการจัดการศึกษาปฐมวัยและศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
กองส่งเสริมและพัฒนาการจัดการศึกษาท้องถิ่น กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

การดำเนินงานในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ได้ดำเนินการส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงานด้านการป้องกันการจมน้ำในเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั่วประเทศ โดยได้ดำเนินการ ๒ แนวทาง ประกอบด้วย

จัดทำมาตรฐานการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

มาตรฐานการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สามารถจำแนกได้เป็น ๖ ด้าน ได้แก่ มาตรฐานที่ ๑ ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มาตรฐานที่ ๒ ด้านบุคลากร มาตรฐานที่ ๓ ด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย มาตรฐานที่ ๔ ด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร มาตรฐานที่ ๕ ด้านการมีส่วนร่วมและส่งเสริมสนับสนุน และมาตรฐานที่ ๖ ด้านส่งเสริมเครือข่ายและการพัฒนาเด็กปฐมวัย

สำหรับมาตรฐานที่ ๓ ด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย กำชับให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องมีมาตรการป้องกันความปลอดภัยด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะด้านการป้องกันการจมน้ำ มีการจัดสภาพแวดล้อมให้ปลอดภัย และมีการจัดการแหล่งน้ำเสี่ยง เพื่อป้องกันอันตรายที่อาจเกิดขึ้นกับเด็กได้ โดยมีมาตรการที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

- ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ควรมีรั้วกั้นบริเวณให้เป็นสัดส่วน เพื่อความปลอดภัยของเด็ก
- ไม่มีหลุมและบ่อน้ำ ที่อาจเป็นอันตรายต่อเด็กในบริเวณโดยรอบตัวอาคาร
- มีระบบลือคประตูในการเข้า-ออก นอกบริเวณอาคาร สำหรับครูและเจ้าหน้าที่ เพื่อความปลอดภัย

ของเด็ก

- บุคลากรต้องได้รับการอบรมด้านการปฐมพยาบาลเบื้องต้น การป้องกันอุบัติเหตุ และความเจ็บป่วยฉุกเฉินของเด็ก เพื่อให้ความช่วยเหลือเด็กได้เมื่อเกิดสถานการณ์ไม่คาดคิด

แนวทางการป้องกันการจมน้ำในเด็กปฐมวัย

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ขอให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบรรจุเรื่องการป้องกันการจมน้ำลงในกิจกรรมการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย และได้กำหนดแนวทางป้องกันเด็กจมน้ำในเด็กปฐมวัย โดยขอให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีศูนย์พัฒนาเด็กเล็กใช้เป็นแนวทางในการดำเนินการ ดังนี้

๑) การใช้สระว่ายน้ำหรืออ่างเล่นน้ำในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการเรียนการสอน ดังนี้

- เรื่องอันตรายจากการจมน้ำ
- การหลีกเลี่ยงการเล่นใกล้แหล่งน้ำเสี่ยง
- การตะโกนช่วยเหลือเมื่อเพื่อนจมน้ำ
- การจัดหลักสูตรว่ายน้ำ โดยต้องคำนึงถึงความปลอดภัยเป็นหลัก

๒) เกณฑ์ความปลอดภัยสำหรับการป้องกันการจมน้ำในเด็กปฐมวัย ซึ่งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กดำเนินการให้สอดคล้องตามเกณฑ์ความปลอดภัยที่สำนักโรคไม่ติดต่อ กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข กำหนด ดังนี้

- การจัดสภาพแวดล้อมรอบตัวเด็กให้ปลอดภัย
  - กำจัดแหล่งน้ำเสี่ยง
  - แยกเด็กออกจากแหล่งน้ำ
  - แยกพื้นที่เด็กเล่นออกจากแหล่งน้ำ
- การเฝ้าระวังดูแล ปกป้อง คุ้มครองเด็ก
  - ไม่ให้เด็กอยู่ในหรือใกล้แหล่งน้ำโดยลำพัง
  - หากเด็กอยู่ในหรือใกล้แหล่งน้ำต้องมีผู้ดูแลเด็กดูแล
  - ผู้ดูแลเด็กต้องได้รับการฝึกปฐมพยาบาลเด็กจมน้ำที่ถูกต้อง
- การสอนเด็กให้รู้จักกฎแห่งความปลอดภัย
  - สอนให้เด็กหลีกเลี่ยงแหล่งน้ำเมื่ออยู่ตามลำพัง
  - สอนให้ใช้ชูชีพเมื่อเดินทางทางน้ำ
  - สอนเลี้ยงตัวหรือลอยตัวเมื่อตกน้ำ

๓) การสอนให้เด็กรู้จักแหล่งน้ำเสี่ยง เน้นการสอน “อย่าใกล้ อย่าเก็บ อย่าก้ม” และการตะโกนขอความช่วยเหลือ ดังนี้

- อย่าใกล้ คือ สอนให้เด็กอย่าเดินใกล้แหล่งน้ำ อย่าเดินตามสัตว์ลงไปน้ำ
- อย่าเก็บ คือ สอนให้เด็กอย่าลงไปแหล่งน้ำเพื่อเก็บลูกบอล ตุ๊กตา ของเล่นหรือสิ่งของต่างๆ
- อย่าก้ม คือ สอนให้เด็กอย่าก้มลงไปดูในภาชนะใส่น้ำหรือแหล่งน้ำต่างๆ

๔) การสอนให้ครูผู้ดูแลเด็ก และเด็กรู้จักการช่วยเหลือคนตกน้ำหรือจมน้ำ โดยเน้นหลัก “ตะโกน โยน ยื่น” ดังนี้

- ตะโกน: การสอนให้เด็กตะโกนขอความช่วยเหลือเมื่อตกอยู่ในอันตราย หรือมีเพื่อนจมน้ำ
- โยน: สอนให้โยนอุปกรณ์ที่ไม่มีเชือกผูก เช่น ขวดน้ำพลาสติก ถังแกลลอน โดยโยนอุปกรณ์หลายๆ ใบ และโยนให้ตกลงหน้าผู้ประสบภัย และสอนให้โยนอุปกรณ์ที่มีเชือกผูก เช่น ถังแกลลอน ผูกเชือก ถูงเชือก โดยโยนอุปกรณ์ให้ข้ามศีรษะผู้ประสบภัยเพื่อให้เชือกตกลงไปกระทบตัวผู้ประสบภัย เป็นต้น
- ยื่น: สอนให้ยื่นอุปกรณ์ เช่น ไม้ โดยผู้ยื่นต้องย่อตัวลงต่ำ เพื่อไม่ให้ถูกผู้ประสบภัยดึงตกน้ำ และยื่นอุปกรณ์ไปด้านข้างของผู้ประสบภัยแล้วจึงวาดอุปกรณ์เข้าไปหาตัวผู้ประสบภัย เพื่อหลีกเลี่ยงไม่ให้อุปกรณ์โดนหน้าผู้ประสบภัย